

rowska – przedstawiciel sieci Play zwróciła uwagę, że dynamiczny rozwój rynku telekomunikacyjnego utrudnia ochronę konsumentów. Odniosła się krytycznie do obowiązku zamieszczania w umowach o świadczenie usług telekomunikacyjnych zbyt wielu szczegółowych postanowień. Z kolei Adam Kossakowski z Departamentu Reklamacji Polkomtel sp. z o.o. podkreślił, jak ważne jest, aby konsument miał pełną świadomość skutków zawarcia niekorzystnej umowy. Następnie prof. P. Fajgielski (KUL) poruszył kwestię gromadzenia i wykorzystywania danych osobowych przez operatorów. Renata Piwowarska – Dyrektor Departamentu Detalicznego Rynku Telekomunikacyjnego w Urzędzie Komunikacji Elektronicznej wymieniła działania podejmowane przez Prezesa UKE w zakresie ochrony interesów konsumentów. Zagadnienie tzw. wiadomości specjalnych omówiła szczegółowo Magdalena Matuszewska – Dyrektor Obsługi Klientów Strategicznych Orange. Poruszono ponadto kwestię realnej możliwości zapoznania się konsumenta z treścią zawieranej umowy.

Podsumowania konferencji dokonały dr hab. M. Jagielska (UŚ) oraz E. Sługocka-Krupa. Pani Profesor doceniła jej wielowątkowy charakter oraz fakt, że udało się wypracować nowe rozwiązania prawne w zakresie ochrony konsumentów. Podkreśliła, że system ochrony konsumentów powinien opierać się na wartościach i poszanowaniu godności równorzędnych stron – konsumenta oraz przedsiębiorcy. Z kolei E. Sługocka-Krupa wyraziła nadzieję, że konferencja ta przyczyni się do polepszenia współpracy między podmiotami zajmującymi się prawami konsumentów.

Konferencję zakończył dr hab. R. Biskup (KUL), który podziękował gościom, dyskusantom i dostojnym prelegentom za obecność.

ANNA SŁOWIKOWSKA

Katedra Kościelnego Prawa Publicznego i Konstytucyjnego KUL

OGÓLNOPOLSKA KONFERENCJA NAUKOWA
PT. „RODZINA DROGĄ KOŚCIOŁA”
LUBLIN, 25 MARCA 2014 R.

Rodzina jest podstawową komórką społeczną, którą tworzą mężczyzna i kobieta oraz zrodzone z nich dzieci. Jest ona także pierwszym podmiotem wychowawczym, w którym dzieci, zachęcane przykładem i autorytetem swoich rodziców, kształtują własną osobowość, doświadczają relacji międzyludzkich, uczą się modlitwy. Stąd też rodzina zawsze była, jest i będzie drogą Kościoła. Taki temat przyświecał studentom – członkom Koła Naukowego Kanonistów Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II – orga-

nizatorom Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej pt. „Rodzina drogą Kościoła”, która odbyła się w Lublinie, 25 marca 2014 r. w Uroczystość Zwiastowania Pańskiego.

Konferencję rozpoczęła Magdalena Tuszyńska, Prezes KNK KUL, która powitała przybyłych gości, w szczególności biskupa pomocniczego Archidiecezji Lubelskiej, dr. hab. Artura Mizińskiego, ks. dr. hab. Piotra Stanisza, prof. KUL, Dziekana Wydziału Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL, ks. dr. hab. Leszka Adamowicza, prof. KUL, Dyrektora Instytutu Prawa Kanonicznego KUL, ks. dr. Adama Kaczora, Kuratora KNK KUL, oraz Przewodniczących sesji: ks. dr. hab. Mirosława Sitarza, prof. KUL, Kierownika Katedry Kościelnego Prawa Publicznego i Konstytucyjnego KUL, i ks. dr. hab. Ambrożego Skorupę, prof. KUL, Kierownika Katedry Prawa Sakramentów i Instytutów Życia Konsekwowanego KUL, a także Prelegentów: dr. hab. Elżbietę Szczot, Kierownika Katedry Nauk o Polityce KUL, ks. dr. Jarosława Jęczenia, adiunkta Katedry Życia Społecznego Rodziny KUL, ks. dr. Mirosława Brzezińskiego, adiunkta Katedry Opieki Społecznej Paliatywnej i Hospicyjnej KUL, ks. dr. Krzysztofa Kwiatkowskiego, kanclerza Kurii Archidiecezji Lubelskiej. Słowa powitania M. Tuszyńska skierowała także do licznie zgromadzonego audytorium: pracowników, doktorantów i studentów, teoretyków i praktyków prawa. Następnie przypomniała problematykę dotychczas zorganizowanych przez KNK KUL konferencji.

Przyglądając się gronu Prelegentów można jednak dostrzec pewien niedosyt. Związany jest on z tym, że konferencja została zorganizowana przez Koło funkcjonujące w ramach organizacji studenckich WPPKiA, a jedynym Prelegentem z Wydziału była dr. hab. E. Szczot. Szkoda więc, że do czynnego udziału w konferencji nie zostali włączeni chociażby pracownicy zajmujący się prawem rodzinnym na WPPKiA KUL.

Oficjalnego otwarcia konferencji dokonał Dziekan Wydziału – ks. P. Stanisz. Zaznaczył, że poczucie satysfakcji wynika nie tylko z obszernej aktywności Koła, ale także ze świadomości wagi podejmowanych przez nie tematów, które określił mianem „prawdziwych wyzwań dzisiejszych czasów”. Powiedział także, że to spotkanie naukowe jest poniekąd odpowiedzią na apel Konferencji Episkopatu Polski wyrażony w liście pasterskim na Niedzielę Świętej Rodziny w 2013 r. Ponadto wyraził wdzięczność twórcom Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, że zabezpieczyli w niej prawdę o małżeństwie i rodzinie, opartej na związku mężczyzny i kobiety. Jednakże to, co będzie w przyszłości, w dużej mierze zależało będzie od nas, gdyż rodzina jest nie tylko drogą Kościoła, ale także drogą naszego Narodu.

Organizatorzy konferencji zaplanowali dwie sesje. Pierwszej przewodniczył ks. M. Sitarz. Profesor ukonstytuował grono prelegentów, przedstawiając jednocześnie ich zainteresowania badawcze.

Pierwszy referat pt. „Tożsamość i posłannictwo rodziny – refleksja filozoficzno-teologiczna” wygłosił ks. J. Jęczeń. Wyjaśnił, że już sam tytuł jego wystąpienia nawiązuje do słów papieża Jana Pawła II zawartych w adhortacji apostolskiej *Familiaris consortio*, który napisał m.in.: „W zamyśle Boga Stworzyciela i Odkupiciela rodzina odkrywa nie tylko swoją «tożsamość», to, czym «jest», ale również swoje «posłannictwo», to, co może i powinna «czynić»” (FC 17). Prelegent zauważył, że aktualnie dąży

się do zmiany definicji małżeństwa i rodziny, a nawet samej płci, zaś tożsamość wspólnoty mężczyzny i kobiety znajduje się w wielkim kryzysie. Stąd też rodzi się potrzeba odkrycia na nowo całej prawdy o małżeństwie i rodzinie, ponieważ stosunek do prawdy jest wyrazem człowieczeństwa. Natomiast odkrywanie prawdy o sobie i kształtowanie własnej tożsamości, dokonuje się najpierw w rodzinie, która jest „kolebką” prawdy. Jeśli człowiek ma postępować zgodnie z wcześniej poznaną prawdą, niezbędna jest formacja. Jednakże trudno jest młodym ludziom podjąć dialog, ponieważ często został im źle przekazany obraz rodziny i drugiego człowieka. Prelegent przypomniał, że człowiek nie jest zwolniony z poszukiwania prawdy, ale odnalezienie jej jest pracochłonne. Jest ona imperatywem, ale nie zniewala człowieka, tylko go wyswobadza. Zniewala go samowola. Z kolei wolność człowieka nie realizuje się poprzez podporządkowanie sobie prawdy, ale na skutek podporządkowania się prawdzie.

Ks. M. Brzeziński zaprezentował referat pt. „Karta Praw Rodziny – znaczenie i aktualność 30 lat później”. Wystąpienie rozpoczęło od genezy Karty Praw Rodziny. Dokument ten został przygotowany przez Stolicę Apostolską na wyraźną prośbę biskupów wyrażoną papieżowi po Synodzie Biskupów w 1980 r. Prelegent scharakteryzował najważniejsze założenia Karty i odniósł je do dzisiejszych realiów. Podkreślił, że dobro człowieka, społeczeństwa i samego Kościoła zależy od dobra małżeństwa i rodziny. Rodzina jest pierwszą i – z wielu względów – najważniejszą drogą Kościoła, ponieważ w niej człowiek realizuje swoje pierwsze i podstawowe powołanie, czyli bycie człowiekiem. Odkrycie prawdy i pomoc udzielana w tym zakresie jest jednym z zadań Kościoła, wynikającym z jego misji w świecie. Ks. Brzeziński scharakteryzował także adresatów Karty, którzy w niej samej zostali wskazani. W pierwszej kolejności skierowana została ona do rządów, ponieważ do nich należy tworzenie prawa, w związku z czym powinny mieć powszechną świadomość praw i potrzeb rodziny. Drugim adresatem są organizacje międzynarodowe, które mają stać na straży praw człowieka i rodziny. Trzecim podmiotem, do których Karta została skierowana, są same rodziny, ponieważ stoją przed nimi ogromne wyzwania, tj. kryzys kulturowy, indywidualizm, wykluczenie społeczne, konsumpcjonizm, obojętność religijna i sekularyzacja. Ostatnim adresatem Karty jest Kościół.

Rozpoczynając dyskusję ks. M. Sitarz powiedział, że organizatorzy konferencji wyznaczyli jej uczestnikom bardzo trudne zadanie. Przedmiotem naukowych obrad uczynili trzy słowa: „rodzina”, „droga”, „Kościół”. Kościół jest instytucją złożoną z pierwiastka Bożego i ludzkiego. Również rodzina stanowi taką instytucję. To Bóg powołuje człowieka do kapłaństwa, życia konsekrowanego czy małżeństwa. Pozostawia mu jednak wybór własnej drogi życia duchowego i niezależnie od tego, jakiego wyboru dokona człowiek, zawsze będzie musiał wziąć za niego odpowiedzialność. Po wprowadzeniu do dyskusji głos w niej zabrali: ks. L. Adamowicz, który zapytał o to, czy Karta Praw Rodziny jest deklaracją naturalnych uprawnień rodziny, oraz dr Anna Słowikowska, która poruszyła problem realizacji postanowień Karty przez katolików wobec przeciwnych względem niej zasad wyrażonych w „pryncypiach z Yogyakarty”.

Przewodniczącym drugiej sesji konferencji był ks. A. Skorupa.

Referat pt. „Prawa rodziny według Kodeksu Prawa Kanonicznego z 1983 roku” przedstawiła E. Szczot. Prelegenta podkreśliła, że – z jednej strony – KPK/83 zawiera prawa rodziny i je gwarantuje, ale – z drugiej – nie istnieje w nim dział zatytułowany „prawo rodzinne”. Wyjaśniła także, że prawa rodziny są szczególnym typem uprawnień, ponieważ wynikają one z prawa naturalnego. Ogólnie, ich źródłem jest godność osoby ludzkiej, ale w prawie kanonicznym także sakramenty święte. W czasie reformy nad Kodeksem postulowano, aby do kodyfikacji wprowadzone zostały przepisy odnoszące się bezpośrednio do rodziny, jednakże w żadnej z nich (łacińskiej i wschodniej) nie znajduje się dział regulujący prawo rodzinne. Aktualnie odniesienia do rodziny obecne są w całym KPK/83 poza Księgą V, która ich nie zawiera. W kan. 226 prawodawca, małżeństwo i rodzinę zestawiał obok siebie, jako podmioty prawa. Pomiedzy nimi istnieje więź, której podstawę stanowi prawo naturalne, stąd też rodzina jest związkiem stworzonym przez Boga. Prelegentka określiła rodzinę jako razem żyjących rodziców i ich dzieci. Natomiast specyficzne prawa odnoszące się do poszczególnych jej członków podzieliła na prawa: 1) przed zawarciem małżeństwa; 2) po jego zawarciu; 3) po urodzeniu się dziecka. W kontekście tych trzech przedziałów czasowych, wyznaczających kierunki ludzkiego działania w rodzinach, Prelegentka zaapelowała o to, żeby każdy – we własnym sumieniu – podejmował pracę od podstaw i brał odpowiedzialność za swoje posłannictwo w świecie. Jedynie ta droga stanowi możliwość wyjścia rodziny z kryzysu.

Ostatnie wystąpienie pt. „Przedsynodalna ankieta Papieża Franciszka” przedstawił ks. K. Kwiatkowski. Kanclerz odniósł się do kwestii związanych z zapowiedzianym przez Ojca Świętego Synodem Biskupów dotyczącym rodziny. W szczególności omówił zagadnienie tzw. przedsynodalnej ankiety, czyli dokumentu „Wyzwania duszpasterskie związane z rodziną w kontekście ewangelizacji” przygotowanego przez Sekretariat Synodu Biskupów. Prelegent przedstawił problematykę zawartą w dokumencie oraz odbiór samego kwestionariusza w środkach społecznego przekazu. Jak zauważył – mass media wykreowały osobę papieża Franciszka jako rewolucjonistę i reformatora Kościoła, który wydając polecenie przygotowania ankiety przed rozpoczęciem prac Synodu Biskupów zdradza zamiary zmiany dotychczasowej nauki o małżeństwie i rodzinie, czy stosunku Kościoła do rozwodów i związków niesakramentalnych oraz dopuszczania osób w nich żyjących do Komunii świętej. Ks. Kwiatkowski zaznaczył jednocześnie, że sama ankieta nie jest nową inicjatywą, lecz częścią strategii duszpasterskiej Kościoła, ponieważ przed każdym Synodem Biskupów odbywają się prace przygotowawcze, których owocem – najpierw są *lineamenta*, a następnie *instrumentum laboris*. Ankieta dotycząca aktualnie zwołanego przez Biskupa Rzymu Synodu składa się z 39 pytań, sklasyfikowanych w 9 grup tematycznych i – mimo medialnej insynuacji – nie znajduje się w niej nic, co mogłoby wskazywać na kwestionowanie dotychczasowego Magisterium Kościoła.

Po wysłuchaniu referatów została przeprowadzona dyskusja. Ks. L. Adamowicz dopowiedział, że w V Księdze KPK/83 jedynym nawiązaniem do prawa rodzinnego jest zobowiązanie zarządcy majątku kościelnego do wypełniania swojego zadania ze starannością *boni patrisfamilias*, czyli dobrego ojca rodziny, co zostało przetłumaczone w polskiej wersji Kodeksu jako dobrego gospodarza (kan. 1284 § 1). Natomiast ks. mgr lic.

Tomasz Kwiecień zapytał, jak pod względem duszpasterskim wytłumaczyć status dzieci pozamażeńskich? W odpowiedzi dr hab. E. Szczot zauważyła, że „dzieci zrodzone poza małżeństwem są dziećmi niemażeńskimi. Jeśli zostaną zrównane i w terminologii nie będzie się dokonywać tego różnicowania, to jak w takim razie będzie wyglądała promocja rodziny”. Stwierdziła także, że „aktualnie – przy tak powszechnym rodzeniu dzieci poza małżeństwem – dyskryminacją byłoby ich zrównywanie”.

Zakończenia konferencji dokonał ks. L. Adamowicz. Na ręce Prezesa KNK KUL – M. Tuszyńskiej, podziękował studentom za jej zorganizowanie. Podkreślił, że trafność zaproponowanego przez nich tematu jest bezdyskusyjna i jednocześnie zachęcił do dalszej pracy i aktywności w życiu Instytutu, Wydziału i całego Uniwersytetu.